

# Magyar Nemzeti Ujság

15. évfolyam

Noviszád, 1934 augusztus 29, szerda

201. szám

## A Roosevelt-kormány nagy erőfeszítéseket tesz a szeptember 4-iki sztrájk megakadályozására

### A déli államokban a munkások fegyvereket és gépfegyvereket csempészték az üzemekbe

Newyorkból jelentik: Amerikát — mint jeleztük — újra nagyarányú sztrájkmozgalom veszedelme fenyegeti. A sztrájkot a textilmunkások szakszervezete készíti elő. Ennek a szakszervezetnek ötszáz ezer tagja van. Számítanak más iparágak munkásainak rokonszenvsztrájkjára is.

A sztrájk kitérésének napja valószínűleg szeptember 4-e lesz, tehát éppen az a nap, amelyet Amerikában a munka ünneppé nyilvánítottak.

A Roosevelt-kormány nagy erőfeszítéseket tesz, hogy az óriási arányú sztrájkot megakadályozza. Különösen a déli államokból érkező riasztó hírek teszik szükségessé a kormány azonnali közbelépését. A déli államokban ugyanis

a munkások fegyvereket és gépfegyvereket csempészték az üzemekbe, a gyártulajdonosok viszont fegyveres őröket szerveztek, hogy a gyárakat a rombolás ellen megvédjék.



ROOSEVELT

A textilmunkások vezetője, William Green közölte a nyilvánossággal, hogy a textilmunkások követelése teljesen összhangban állnak a Roosevelt-féle újjáépítési kódexel és így

arra számítanak, hogy a nagyarányú bérharcban a kormány a munkások oldalára fog állni, anélkül is inkább, mert a munkaadók rendkívül merev magatartást tanúsítanak.

William Green szerint a sztrájkvezetőség arra törekszik, hogy elkerülje az összeütközéseket, és hogy a nagyarányú sztrájkmozgalom sima lefolyású legyen.

## Papen súlyos beteg Rintelen állapota javult



PAPEN

Bécsből jelentik: Papen volt német alkancellár, Németország újonnan kinevezett bécsi követe hír szerint súlyosan megbetegedett. Az Echo de Paris berlini jelentése szerint

Papen rákos bántalmakban szenved

és noha az utóbbi időben nem voltak fájdalmas betegsége még esetleg hónapokig is eltarthat és nem valószínű, hogy a közeljövőben új állomáshelyét elfoglalhatja.

Az utóbbi napokban olyan hírek terjedtek el, hogy Rintelen állapota súlyosbodott. A valóság az, hogy Rintelen dr. a teljes gyógyulás útján van és rövidesen elhagyhatja az ágyat. A Neues Wiener Journal szerint Rintelen azért vett részt a júliusi puccsban, hogy megakadályozza Dollfus romlását.

ját és ezzel

az olasz-osztrák katonai egyezmény létrejöttét.

Bécsben egyébként befejezettek tekintik azt

a kegymli akciót, amelyet az igazságügyi minisztérium a februári szocialista forradalom résztvevőjévé végrehajtott. Már csak mindössze 50-60 szociáldemokrata van letartóztatásban, a vizsgálati foglyok száma is elenyészően csekély.

## Lázás háborus készülődések a távol keleten

### Charbin és Csicsikar környékén a mandzsu és japán csapatok éjjel-nappal fedezékeket építenek

Londonból jelentik: A távol keletről egyre határozottabb formában érkeznek háborus hírek. Az angol lapok tudósítói lázas készülődésekről számolnak be. A Daily Express munkatársa többek között azt írja, hogy

Charbin, Csicsikar és Silkin környékén a mandzsu és japán csapatok éjjel-nappal fedezékeket építenek és a városokat drótsóvénnyel veszik körül.

Orosz részről is erélyes tevékenység folyik.

A vladivosztoiki szovjethadsereg létszámát állandóan újabb csapatokkal növelik.

Tokiói félhivatalos közlés szerint a japán külügyi hivatal és a japán hadügyminisztérium új megállapodása alapján

változások várhatók Japánnak a mandzsu császársághoz való viszonyában.

Japánnak ezentúl Mandzsukuóban önálló követe lesz.

## Két autó össze- ütközött: két halott 30 utas súlyosan megsebesült

Triesztből jelentik: A várostól nem messze

egy kirándulásról visszatérő autóbusz ötvenhárom utasával nekifutott egy fival meg-  
rakott teherautónak.

Az összeütközés olyan heves volt hogy az autóbusz felborult és

valamennyi utasával az úttestre zuhant. Kétlen meghaltak, harmincan pedig, nagyrészt  
súlyosan megsebesültek.

## Letartóztatták Delwert bárót, az osztrák kancellári hivatal politikai osztályának vezetőjét

**A februári bécsi lázadás letartóztatott-  
jai közül már csak 56 van fogságban**

Bécsből jelentik: Altalános feltűnést keltett az osztrák politikai körökben, hogy

hetfőn felüggesztették állásától a kancellári hivatal politikai osztályának vezetőjét,  
Delwert bárót,

aki egyszermind a kancellári hivatal politikai rendőrségi ügyeit is intézte. Delwert báró aki  
a kancellári hivatal egyik felelős vezetője és legtekintélyesebb osztályfőnöke volt, állítólag  
nem juttatta el a hozzá érkezett bizalmas feljelentések egy részét az illetékes helyekhez.  
Egyelőre még nem állapították meg, hogy eljárása szándékos volt e vagy pedig csak mulasz-  
tás történt.

Egyébként a februári szocialista lázadás 2400 letartóztatottja közül már csak 56 van  
fogságban. A szocialistákat az utóbbi hetekben százával bocsátották szabadon. A szocialista  
politikuskok közül letartóztatásban van még Körner tábornok, a szocialista védőrség volt főpa-  
rancsnoka és Danneberg, Bécs város volt pénzügyi tanácsosa.

## Felveszik-e Szovjetorosz- országot a Népszövetségbe?

**Svájc a kommunista propaganda kiterjesztésétől fél**



LITVINOV

Genéből jelentik: A svájci sajtó nagy  
érdeklődéssel foglalkozik a Népszövetség kü-  
szöbönálló őszi ülészakájával. Valószínű u-  
gyanis, hogy ezen az ülésen dől el Szovjet-  
orszország felvételének kérdése.

A svájci közvélemény ingerülten til-  
takozik az ellen, hogy a Népszövet-  
ség révén a szovjet befolyások  
Svájcba és ott képviselőket állíthas-  
son fel.

Attól tartanak, hogy a szovjet ilymódon  
Svájcban is megkezdheti a bolszeista pro-

pagandát.

Bizonyosra vehető, hogy Lengyelország  
és Hollandia is állást foglal a szovjetnek a  
Népszövetségbe való felvétele ellen, de a la-  
pok egyértelműen megállapítják, hogy a há-  
rom szavazat alig lesz elég ahhoz, hogy a  
szovjetnek a Népszövetségbe való felvéte-  
lét megakadályozzák.

Népszövetségi körökben egyébként  
úgy tudják, hogy Schuschnigg kan-  
cellárt kéri fel az elnöki tisztség  
betöltésére.

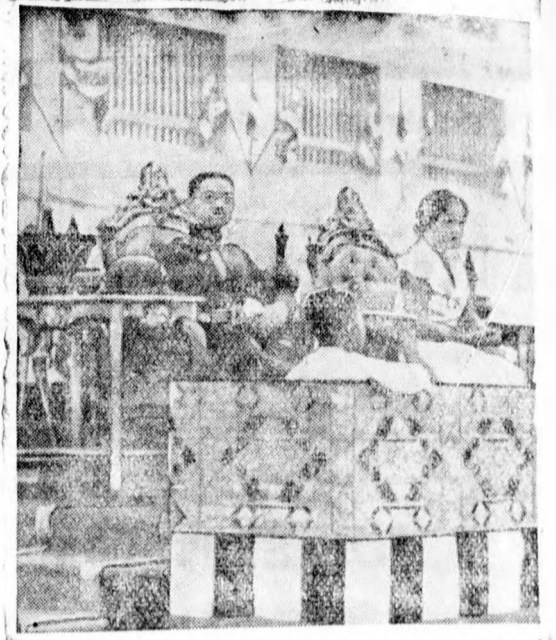
Igy kívánják kárpótolni Ausztriát, az álta-  
la igényelt egyik tanácsstagság helyett. Még  
nem tudni, hogy Schuschnigg vállalja-e az  
elnökséget, ami többhetes szakadatlan genfi  
tartózkodást jelentene.

## Nagy tüzvész pusztított Jassyban

Bukarestből jelentik: Jassyban hatalmas  
tüzvész pusztított, amelynek tizenhét  
lakoház és egy vasgyár esett áldozatul. Husz  
család hajléktalanná vált. A tűz a vízhiány  
miatt hét órán át tombolt és óriási anyagi  
károkat okozott.

## A sziámi király elveszti szemvilágát?

**Kaliforniai orvosnőt hívták a király  
megoperálására**



Párisból jelentik: A hónapok óta Euró-  
pában utazgató sziámi királyt a megvakulás  
veszedeleme fenyegeti. A király minden remé-  
nyét egy kaliforniai orvosnőbe összponto-  
sitja.

Az orvosnőt Párisba hívták

és a király házi orvosává nevezi ki, hogy ál-  
landóan mellette legyen.

Dr. May Turner Riach orvosnő Párisba  
érkezése után műtétet hajt végre a sziámi  
királyon.

## Nagy fénnel tartotta meg Csurug kato- likussága védszent- jének ünnepét

Vasárnap ünnepelte Csurug katolikussága védő-  
szentjének ünnepét. A szomszéd községekből egye-  
sek és körmenetek jöttek ez alkalommal Csurugra.  
Gondos kezek nagy szorgalommal feldíszítették a  
templomot számos virágfüzérrel. A másvallásúak  
is nagy számban jöttek megnézni az izlésesen  
feldíszített templomot és dícsérőleg nyilatkoztak  
rőla.

Az ünnepi szentbeszédet Horváth János szta-  
kanizsai plébános mondotta, ugyancsak ő tartotta  
az ünnepi szentmisét fényes papi segédlettel. Az  
ünnepi istentiszteleten a helybeli önkéntes tűzoltóság  
testületileg vett részt, utána a fuvószenekar tér-  
zenét szolgáltatott. Este a katolikus legényegylet  
bucsu bált rendezett a Park szálló tágas termében.  
A magyarság színe-java, szép számu szerbség és  
sok vidéki vendég volt jelen. Hangulatkeltő beve-  
zetőként szerb és magyar egyfelvonásosokat ad-  
tak elő a kitűnő műkedvelők. Az egylet régi ki-  
próbált gárdáján kívül kiváló új erők is szerepeltek.  
Az ötletes kiszólások természetű visszaadásával  
a komikus helyzetek ügyes alakításával állandó  
vígtségben tartották a nagyszámu közönséget. A  
nagy körültekintéssel végzett kiváló rendezésért Gon-  
di Ferenc tanárjelöltet illeti dícséret és elismerés.  
Rajta kívül kitüntették magukat: Tass Elza és Zita,  
Kovács Magduska, Sztapárszki Milan, Tóth József,  
Füstös Mihály, Gyetvai István, Tass Károly, Gulyás  
József és Velez József.

## A becskerekeli Borac-jubileumi mérkőzések eredményei

Becskerekeli Obilics—Rádnitski 4:2 (1:2)  
Becs-kerekeli Borac—Becssei Gradjanski 1:1 (1:0)

# 50.000 dinár jutalom a basahidi rablógyilkos kézrekerítőjének

A Grujics házaspár meggyilkolásának ügyében folytatott hatósági nyomozás holtpontra jutott

A napilapok részletesen beszámoltak an nakidején arról a megdöbbentő kegyetlenség gel elkövetett rablógyilkosságról, amelynek áldozatai a basahidi 80 éves Grujics Milutin falusi bankár és 79 éves felesége voltak.

A milliomos házaspárt, mint ismeretes, június 5-re virradó éjszakán állati kegyetlenséggel fejszeesapásokkal gyilkoltak meg, majd feldúlták az egész házat a Wertheim szekrény kulcsa után kutatva, amelyet végül is az asszony nyakában találtak meg. A kulccsal kinyitották a páncélszekrényt, amelyből másfélmillió dinárt elraboltak.

A rablógyilkosságot Grujicsék egyik szomszédja tervezte fel, aki masnap reggel ezerdinárost akart felváltani a falusi bankárnál.

A rendőrség és esendőrség a gyilkosság felfedezése után nyomdomban megindította a nyomozást. Megállapítást nyert, hogy a házaspár meg

a gyilkosság előtt több fenyegető levelet kapott, amelyekben meg a tárták őket zsaroini.

A nyomozás folyamán több letartóztatás történt, több gyanús személyt őrizetbe vettek, többek között egy basahidi földművest is, aki hét darab ezerdinárost küldött be egyik ismerősével Kikindára. Az eset roppant gyanús volt, mert mindenki földhözragadt szegény embernek ismerte a pénz küldőjét. Le is tartóztatták a gyanúsítottat, aki azonban igazolta, hogy a pénzt becsületes munkával, takarékos élelmódjával gyűjtötte össze.

sze.

Legutóbb a meggyilkolt házaspár egyik közeli rokonát, Grujics Cse-domir basahidi gazdálkodót gyanúsították a gyilkossággal.

mert megállapították róla, hogy fenyegető levelet írt nagybátyjának, Grujics a letartóztatása után azt állította, hogy a levelet csak irólából küldte, mert tudta, hogy a házaspár nagyon ijedő természetű. Rövidesen azonban

egy véres nadrágot találtak Grujics Cse-domir p d á n. Grujics azt állította, hogy a véryemok dísznőblésői szá mának.

Ezt az állítását azután a beogradi vegyvizsgáló állomás is megerősítette, úgy hogy a gyanúsítottat bizonyítékok hiányában szabadonbocsátották.

Az utolsó gyanúsított szabadlábrahelyezése után

a nyomozás most teljesen holtpontra jutott.

A meggyilkolt Grujics bankár rokonai azonban nem hagyják annyiban a dolgot, hanem

ötvenezer dináros jutalmat tűztek ki annak, aki a rablógyilkos kézrekeríti, vagy a lettes nyomára vezet.

A rokonok remelik, hogy ezuttal rövidesen kézrekerítik a tettest.

## 50.000 dináros tűzkár egy petrovaradini tollfeldolgozó üzemben

Az elmúlt szombaton éjszaka nagy tűz pusztított Stein Jakab bácsipetrovoszei toll kereskedő házában. A kereskedő házában melléképületében tollfeldolgozó műhely van, amelyben tollfosztó és tisztító készülék, motor és nagymennyiségű feldolgozott és feldolgozatlan toll volt.

A kereskedő kijelentése szerint a tűzkár körülbelül 50.000 dinár. A műhelyt 20.000 dinárra biztosították.

A vizsgálat megállapította, hogy a tűz valószínűleg elgyógyított gyertyától keletkezett. A műhelyben ugyanis nincs villanyvilágítás és a munkások az esti munkánál gyertyáival világítanak.

A munkások bizonyítják, hogy elgyógyítottak egy gyertyát, amelyről a tollfeldolgozó gép tüzet fogott. A tűz átterjedt a helyiség deszkából készült mennyezetére és a helyiség teljesen leégett.

A nyomozás megindult annak megállapítására, hogy kit terhel a tűzért a felelősség.

Mindenkit - Mindenkit - Mindenki  
érhet kórt! érhet baleset! meghalt!

Kérjen ajánlatot!  
**Duna** bizt.r.t.  
Zagreb, Maričevač.

Próvizsgálóiroda:  
Novisad: Habaq palota, tel. 2352. Vel. Bečkerek: tel. 108  
főigazgató: Subotica, tel. 797.  
Gyűjtemény minden közegben.  
Vállal biztositásokat: tűz-villám-betörés-lopás-járat  
és baleset ellen, valamint az emberéletére.  
Kedvező feltételek! Olcsó díjtelek!

## Súlyos balesetet szenvedett Pallavicini Artur örgróf

Beckerekéről jelentik: Hétfőn este súlyos kimeneteli szerencsétlenség történt a Novoszadska utcában. Örgróf Pallavicini Arthur 22 éves écskai egyetemi hallgató kétkerekű csészán a városba hajtott. Az utcában a ló megriadt egy arrahaladó autótól és nekifutott a kocsival egy villanypóznának. A fiatal gróf és a kocsi nagy ívben repült ki a kocsiból és eszméletlenül terült el. Uccai járőrelők akadtak rá a szerencsétlenül járt utasokra és orvost hívtak. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy örgróf Pallavicini Arthur fején és mellkasán szenvedett súlyosabb sérüléseket, a kocsi pedig jelentéktelen horzsolások árán uszta meg a balesetet.

## Repülőkatasztrófa Franciaországban két halottal

Versaillesből jelentik: Montesson közelében egy repülőgép kigyulladt és lezuhant. A szerencsétlenségnek két halálos áldozata van.

MINT A KRONOMETER, UGY FOG MŰKÖDNI A GYOMRA.

ha »Magna«-purgót használ. Gyermeknek egy kiskanállal, felnőttek egy evőkanállal vegyennek be, kevés vízben vagy tejben. Ha étkezés után bevesz egy késhegynyi »Magna«-port, elősegíti a könnyű emésztést, megszünteti a dugulást, a gyomorégést és a kellemetlen szagot. Gyógyít gyomor- és bélhurutot, hemorrhoidét és gyomorfekélyt.

»MAGNA«-por kapható gyógyszerárakban. Egy csomag ára 4 - dinár.

## Vége a fürdősszezonnak?

Felhős idő és esőzések az ország minden részében  
A hőmérséklet a rossz idő ellenére is alig csökkent

Hétfő óta az ország nagy részében megváltozott az időjárás és különösen a drávai bánóságban volt kiadós eső.

Az esőhullám az ország középső részeire is áttérjedt, úgy hogy meglehetősen rossz az időjárás a drávai bánóságban és az alsó Duna környékén is.

A hétfői nap folyamán a legtöbb eső Ljubljana környékén esett. A tenger mellék középső részén, Szplít körül hétfőn és kedden szintén esőre fordult az idő.

Beográdban hétfőn este kezdődött az eső, amely az éjszaka folyamán elég kiadós volt. A fővárosban kedden reggel is esett. Kiadós eső volt Velikogradiste és Szmederevo környékén is.

Érdekes, hogy

a hőmérséklet a rossz idő ellenére is alig csökkent és a hőmérséklet majdnem az egész ország területén még mindig nagy meglepetést mutat,

amely egyes helyeken eléri a plusz 30 fokot. De a múlt idő csak a moravai és vardari bánóságban van, az ország többi részében az idő vagy felhős vagy esős. A meteorológusok véleménye szerint

a hirtelen időváltozás hosszabb ideig fog tartani. Ebben az esetben az igazi fürdősszezont befejezettek lehet tekinteni.

Az időjárás prognózisok szerint Nyugateurópa felől erős ciklon közeledik Középeurópa felé, amely újabb viharokat és esőket von maga után. A ciklon első hullámai okozták a hétfői és keddi időváltozást, míg a kulmináció egy-két napon belül várható.

A rossz idő ellenére az esősujtotta vidékeken áradások nem kell tartani.

Párisi jelentés szerint a délfancia partvidék felett hatalmas orkán söpört végig. Az itéletűdő úgy anyagilagban, mint emberéletben súlyos károkat okozott.

A marseillei strandon két fürdőzőt a hullámverés a nyílt tengerre sodort. Egyiküket sem lehetett megmenteni.

Toulonban elsüllyedt egy katonai motorcsónak és kormányosa a tengerbe veszett.

## Tizennégy falut öntött el az indiai árvíz

Kalkuttából jelentik: A Gangesnek és mellékfolyóinak áradása Muttafarapur környékén tizennégy falut öntött el. Attól tartanak, hogy az áradásoknak sok emberélet esett áldozatul.

# Japán rövidesen felbontja a washingtoni egyezményt

**Okada miniszterelnök tervezetét hozta ki az egyezmény pótlására**

Tokióból jelentik: A fiatal japán tengerésztisztek igen elégedetlenek amiatt, hogy a washingtoni egyezmény felbontása késik.

A fiatal tisztek lemondásra akarják kényszeríteni Osumi tengernagy, tengerészeti minisztert.

Hivatalosan még meg nem erősített hírszerint a japán miniszterelnök az érdekelt miniszterekkel hosszabb megbeszélést folytatott, amelyen elhatározták, hogy

Japán a közeljövőben felbontja a washingtoni egyezményt.

Tengerészeti körökben kijelentették, hogy

a washingtoni egyezmény meghosszabbításáról semmiesetre sem lehet szó. Okada japán miniszterelnök már előzően közölte, hogy

tervezetét dolgozott ki, amely hivatott a washingtoni egyezmény intézkedését helyettesíteni. Ezt az okmányt októberig, a londoni tengerészeti megbeszélések megkezdéséig titokban tartják.

A washingtoni egyezmény — mint ismeretes — a két állam tengeri haderejének létszámára vonatkozik.

—o—

## A BOTICS határozati javaslatban kéri a minisztériumot a magántisztviselők kötelező nyugdíjbiztosításának rendezésére

Szombaton este tartották meg a noviszádi Habag ház nagytermében azt az értekezletet, amelyet a bank, biztosítási, kereskedelmi és gyáripari tisztviselők egyesületének (Botics) noviszádi szövetsége hívott egybe. A népes értekezletet az egyesület-elnöke, Perakovics Vladimir nyitotta meg, üdvözölte dr. Szekulics Milán nemzetgyűlési képviselőt, Pánics Iljót, a munkásbiztosító pénztár helyettes igazgatóját, Mocsári Lipótot a helyi szakmaközi bizottság kiküldöttjét, valamint a nagy számban megjelent érdeklődőket, majd ismertette a célját és fontosságát az értekezletnek, amelyet a kereskedelmi és iparkamara ismeretes állásfoglalása ügyben hívtak össze.

Az értekezleten többen felszólaltak és hangsúlyozták a tisztviselők kötelező nyugdíjbiztosításának törvényes formákban való rendezésének fontosságát és kifejtették, hogy a kereskedelmi kamara indokai nem felelnek meg a tényeknek.

Az értekezleten felszólalt dr. Szekulics Milán nemzetgyűlési képviselő is hangoztatta a kötelező nyugdíjbiztosítás kérdésének rendezését és ígéretet tett arra, hogy

a nemzetgyűlés előtt és a királyi kormánynál minden erejét latbaveti a kérdés kedvező rendezése érdekében.

Az értekezlet végül határozati javaslatot fogadott el, amelyet megküldtek az illetékes minisztériumnak és hatóságoknak.

A magántisztviselők egyesülete a határozati javaslatban üdvözli a szociálpolitikai miniszternek a kérdés rendezése érdekében megtett lépéseit, különösen pedig a magánalkalmazottak kötelező nyugdíjbiztosítása ügyében kifejtett akcióját. Az értekezlet bizalommal tekint a miniszter munkájának eredménye elé, amely rövidesen végérvényesen rendezzi majd ezt a nagyjontosságu kérdést azáltal, hogy a kötelező nyugdíjbiztosítást itt is ugyanugy törvényes erőre emelik, mint Dalmáciában és Szlovéniában.

Elítéli az értekezlet a noviszádi munkaadók mozgalmát és a kereskedelmi és iparkamara állásfoglalását a kérdésben, mert ezek ennek a fontos szociális kérdés megvalósításának lehetetlenné tételére irányulnak.

A magántisztviselők és alkalmazottak minden erejüket latbavetik, hogy ezt a feltétlenül fontos és szükséges kérdést egyszer s mindenkorra rendezzék. Erre felhívják az ország valamennyi magántisztviselőjét és alkalmazottját, hogy a fennálló lehetőségek megvalósítása érdekében csatlakozzék a magántisztviselők és alkalmazottak szövetségéhez.

## Nyomában vannak a topolai álarcos rablóknak

**A károsult nagykereskedő alkalmazottait szabadlára helyezték**

Megirtak, hogy pénteken reggel öt órakor hat kilométerre Topolától, a bajmoki határun túl három ismeretlen álarcos rabló megtámadta Guttman Dániel bajmoki barmlikereskedő kocsijait és

az első kocsin ülő Bleszák Bartul kocsis nyakában lévő táskát, amelyben 20 ezer dinár készpénz volt, elrabolták,

majd a kocsisokat megfenyegetve visszatértek a kukoricásba. A megfélemlített Bleszák, Kopilovics Luka, Pénzes Boldizsár és Krizsán András kocsisok Topolára érve azonnal jelentést tettek a rablótámadásról.

A esendőrség azonnal érintkezésbe lépett a sztaramoravicaei és zsedniki esendőrékkel, akikkel együtt helyszíni szemlét tartottak, majd miután az a gyanu merült fel, hogy ön rablásról van szó, Guttman Dávid alkalmazottait letartóztatta és megkezdte kihallgatásukat.

A kihallgatás alkalmával

a esendőrség meggyőződött arról, hogy valóban rablásról van szó és ezért a letartóztatottakat szabadlára helyezte.

Az újból megtartott helyszíni vizsgálat során újabb nyomokat nem sikerült felkutatni. A esendőrség most erélyesen kutat a vakmerő rablóbanda kézrekerítésére és mint sikerült megtudnunk,

már is nyomába jutott a toltéseknek.

Az erélyes nyomozást Kapetanovic sztaramoravicaei esendőrséparancsnok vezeti.

## A Times békülékenynek tartja Hitler beszédét

Londonból jelentik: A Times keddi száma vezércikkben foglalkozik Hitler ehrenreitsteini beszédével. A lap kiemeli, hogy az Ehrenbreitensteinen mondott beszéd alaphangja békülékeny.

Nagy elismerést érdemel a békevágy ismételt hangoztatása Franciaországgal szemben, mint böcs és értékes ígért a nyugtalan Európa számára.

## Megverték a házigazdát a betörők

**Betörések éjszakája Vrbászon**

Vasárnap éjszaka veszedelmes betörőbanda működött Vrbászon, ahol az utóbbi időben mind sűrűbben követnek el nagyobbstíflú rablásokat és betöréseket. Ezúttal először Kleiner János kereskedő üzletét akarták meglátogatni, de az üzlet közel van az állomáshoz és a vasárnap éjjel nagyobb forgalma folytán észrevették a betörést, úgy hogy

zsákmány nélkül távoztak a betörők

akik innen a szomszédos Theisz mészáros lakásába mentek. Theisz Dániel a házigazda éppen az udvaron volt, mikor felesége segélykiáltására lett figyelmes. Előre sietett a lakásba és tényleg sikerült is elcsipnie egy betörőt, aki

átamadt a házigazdára és ököllet többször arcbasújtotta, úgy hogy Theisz elkábult és engedte a tettest, aki gyorsan elmenekült.

A község másik végén Judt Frigyes sztárvrbászi gazda házában is jártak az éjjel betörők, de a házbeliek észrevették őket és lármájukra a banda tagjai emenekültek.

Theisz mészáros támadójáról pontos személyleírást adott és a rendőrség reméli, hogy a tettest rövidesen elfoghatja.

## Tűzhalált szenvedett egy tovarisevői kisleány

Tegnap délelőtt borzalmas szerencsétlenség történt Tovarisevön. Radojesics Zsárkó földműves 7 éves Sztanka nevű kislánya a konyhában a tűzhely körül foglalatostkodott, közben azonban olyan közel került a tűzhely ajtajához, hogy meggyulladt a ruhája. A kislány ijedten menekülni kezdett, ami még csak fokozta a lángokat. Egő féklyaként rohant ki az udvarra, ahol csak nagy nehezen sikerült eloltani lángokban álló ruháját. A szerencsétlen kislány olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy rövidesen belehalt sérüléseibe.

## Az amerikai flottafejlesztés

Washingtonból jelentik: Az amerikai tengerészeti minisztérium kérni fogja a törvényhozástól, hogy

az 1935 évi hajóépítési tervbe ne husz, hanem huszonöt hajó építését vegyék fel.

A haditengerészet létszámát 5500 fővel növelik. Az amerikai tengerészeti minisztérium ragaszkodik a jelenlegi paritás fenntartásához.

# Szubotica a régi feltételek mellett új versenytárgyalást ír ki Palics bérletére

**A város nem akar elengedni a bérösszegeből**

A Palics fürdő bérletére kiírt árlejtésre — mint jelentettük — egyetlen igénylő sem jelentkezett, mert elriasztották őket a város teljesíthetetlen feltételei. Sem a régi bérlők, sem pedig a Fruska Gora nem adott be ajánlatot, habár a népszerű noviszádi turistaegyletnek nagyszerű tervei vannak Palics fellendítésére.

Szubotica város tanácsa hétfőn délután rendkívüli ülést tartott, amelyen megtárgyalta az első versenytárgyalás kudarcát és elhatározta, hogy

**új versenytárgyalást ír ki a fürdő bérletére és ha az is eredménytelen lesz, úgy vagy saját kezelésébe veszi Palicsot,**

vagy közvetlen tárgyalás útján adja ki a

## A Palicsi Sport Klub a Fruska Gora ajánlatának elfogadását kéri

Palics sorsa a szuboticiai sportkörökét is élénken foglalkoztatja, mert a múltban nem támogatták a bérlők a sportok fejlesztését, holott a tő ideális terep minden vízisportra. Az ideai uszósportot például az bénította meg, hogy a klubnak igen nagy összeget kellett fizetnie kabinokért és ennek az összegnek a hiánya kárhóztatta tétlenségre az egyesületet, amely minden anyagi támogatás nélkül teljesen magára hagyatva még pályát nem építhetett.

Most, hogy Palics fürdő bérletének kiadása ismét aktuálissá vált, a Palicsi Sport Klub, mint egyetlen egyesület, amely uszással foglalkozik, döntő lépésekre szánta el magát az uszósport fellendítése érdekében. Az egyesület ugyanis elhatározta, hogy beadvánnyal fordul a városhoz, amelyben kéri

fürdőt, mivel erre a közgyűlés szabadkezet adott a tanácsnak.

Miután kétségtelen, hogy a régi feltételek mellett az új versenytárgyalás is eredménytelen lesz, nem valószínű, hogy rövidesen megtörténjék a döntés Palics sorsa felett. A város feltételeinek súlyosságát legjobban jellemzi az, hogy a régi bérlő, a szuboticiai villanytelep 70 ezer dinárt lefizetett a városnak, csak hogy egy évvel előbb megszabaduljon a bérlettől, holott a feltételei még mindig kedvezőbbek voltak, mint amelyek most a megrosszabbodott viszonyok mellett akar elérni a város a rettentően elhanyagolt fürdőért.

A tanács ma délelőtt határozza meg az új versenytárgyalás feltételeit és időpontját.

hogy Palics bérletét csak olyan vállalat kaphassa meg, amely garanciát tud és akar nyújtani arra, hogy a vízisportokat felkarolja. Mivel az északdunabánsági fürdőhely eddigi igénylői közül csak a Fruska Gora turistaegyesület alkalmas erre, a PSK kéri, hogy a város ennek az intézménynek engedje át Palicsot tíz évre.

Az uszók ugyanakkor dr. Angyelinovics Grga miniszterhez is kérést intéztek hogy járjon közbe a városnál az uszókklub érdekében.

Szuboticiai sportkörökben élénk érdeklődéssel várják az ügy fejleményeit és a sportklubok őszinte kívánsága, hogy a város ez egyszer az általános sportérdekeket is figyelembe vegye ilyen fontos és közérdekű ügy likvidálásakor.

# Az aranykalitka és lakói

**Hogyan élnek a száműzött sötétbőrű uralkodók Réunion szigetén?**

Párisból írják: Az Indiai Óceánon, nem messze Madagaszkártól van Réunion szigete. Bár ez a sziget a hatalmas francia gyarmati birodalomnak csak egy kis része, mégis különleges jelentőséggel bír, mert

**Réunion azoknak a benszülött fejedelmeknek a száműzési helye, akik nem akartak engedelmességni a francia kormány kívánságainak.**

A száműzés pedig keserű sors még akkor is, ha a száműzés helye olyan paradicsomi szépségű, mint Réunion, olyan egészséges az éghajlata, mint ennek a szigetnek és ha még olyan humánus is a bánásmód. Réunion szigete tehát ugynevezett „aranykalitka”. A száműzötteknek itt mindenük meg van, ami az életet kellemessé teheti: az államtól „nyugdíjat” kapnak, amelyet tetszés szerinti célokra fordíthatnak, szép házuk és szolgaszemélyzetük van.

**A sziget fővárosában, Saint-Denisben színház, mozik, kávéházak és áruházak vannak, hogy a sziget lakóinak életét kellemessé tegyék.**

Égyszóval igazi aranykalitka, mert a legfontosabb dolog mégis hiányzik itt: a szabadság. Ez hiányzik a legjobban azoknak, akik valamikor vad törzsek abszolút uralkodói voltak és akik sohasem tudják megszokni ezt a levegőt. Vadidegenek maradnak

Réunion szigetén, francia uralom alatt élő magánemberek, akik már nem parancsolnak senkinek, hanem ehelyett alkalmazkodniuk kell a parancsokhoz, mert hiszen csak megtört személyek itt...

Az a kifogás, hogy ezek a száműzöttek primitív emberek, akiknek szükségletei is a legprimitívebbek, némely esetben helytálló. Itt van például

**Ranavalona volt királynő esete, aki meglepő gyorsan megbarátkozott detronizálásának gondolatával és a száműzésben férjhezment — egy esendőrhöz.**

(Az exkirálynő csak hatezer frank állami nyugdíjat kap.) Ugy látszik, hogy Machimba hercegnő is beletörődött a mohéli birodalom elvesztésébe, amennyiben bevonult a Szent Józsefről elnevezett kolostorba. Itt van azután Said-Ali exszultán, aki annakidején szintén sok gondot okozott a franciáknak, míg egy szép napon elfogadta egy francia hadihajó parancsnokának meghívását, akét felkeresett hajója fedélzetén. A hajó természetesen nyomban Réunion szigetére vitte. Vigasztalásul azután kinevezték a becsületrend lovagjává.

Itt él az anami császár is fiával együtt. A császár hírhedt volt kegyetlenségéről és egymaga több embert fejeztetett le, mint egész dinasztiája együttvéve. Réunion szigetén azonban megelégszik azzal, hogy egy-

szer-kétszer elveri a feleségét.

Ezzel szemben a fia, mint költő, lovas és rádiószakértő bizonyos hírnévre tett szert és hasznos tagja lett a sziget társadalmának.

Abd el Krim négy gyermekét hozta magával Réunion szigetére, kettő pedig már itt született. Két felesége, fivére, nagybátyja, unokaöccse és néhány hű szolgálója követte a száműzésbe. Abd el Krim személyzete itt harminc emberből állott és háztartása a francia államnak évi százezer frankjába került.

**A rifkek törzsfőnökét pro forma egy kapitány őrizte a szigeten, bár még ez a képzetes őrizet is meglehetősen felesleges volt, mert a sziget nehezen hozzáférhető.**

Abd el Krim villájához pedig a szolgálattelvő tiszten kívül senki sem közelíthetett. Abd el Krim egyébként teljesen beletörődött sorsába, hozzájárult ahhoz, hogy gyermekei európai nevelésben részesüljenek és bizalmasa és egyben gyermekeinek nevelője is az őrizésre kirendelt kapitány.

## A munkanélküliség csökkentésének problémája Olaszországban

**Meg akarják szüntetni a túlórázást és csökkenteni akarják a női és fiatalok munkaeuró számát**



MUSSOLINI

Rómából jelentik: Az ipari korporációk nemzeti szövetsége a munkanélküliség csökkentésére a következő javaslatot terjesztette a kormány elé:

A munkaidő megrövidítése, a túlórázás megszüntetése,

a női munkaeurók és a fiatalok foglalkoztatásának korlátozása

és a minimális munkabérek megállapítása. Ezenkívül meg akarják szüntetni az eddigi gyakorlatot, amely szerint a munkaadók a munkakeresők soraiból maguk választották ki az alkalmazandó munkást és ehelyett azt a rendszert kívánják bevezetni, hogy

**a munkakereső nem szerepelne név szerint a közvetítői listában,**

hanem csak jelentkezési sorsszámát tüntetné fel.

— A noviszádi Polgári Magyar Daloskör színelőadása táncal. Szeptember 1-én szombat este a Kraxner vendéglőben színre kerül a nagybácsi, írta ifj. Mókus Mihály, Buczkóné leánykérőben, írta Török Rezső. A Polgári Magyar Daloskör ének számai: Régi nóta híres nóta, Lánya Ernőtől, Csujes duso, Binicskitől, Balatoni nóták, Nyisd ki anyám a virágos ablakot Gaál Ernőtől. Nagy érdeklődéssel tekint a közönség a noviszádi származású ifj. Mókus Mihály őstehetség első bemutatkozása elé. Rendező: Milicz János. Táncczenét a Dalos-Jazz adja!

# HIREK

## Deggei Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Noviszad, Kralja Petra ucca 30., I. emelet. Telefon 21-37, éjjel 20-58.  
Szubotica, Kralja Petra Park 10. Telefon 6-70.  
Előfizetési ára egy hónapra 18 dinár, 3 hónapra 50 dinár. Külföldön 1 hónapra 30 dinár, három hónapra 90 dinár. Egyes szám ára hétköznapokon fél dinár, vasárnapon 2 dinár.  
Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel.

### Élénkebb légáramlás, sok helyen eső

A brit szigeteken, továbbá Középeurópában hatalmas esőfrontok alakultak ki. A két esőfront között Franciaország felett derült és melegebb időjárás uralkodik. A hőmérséklet nappal 22-23, éjjel 15-20 fok között ingadozott.  
A legközelebbi 24 órára élénkebb légáramlással sokhelyen eső, esetleg zivatar várható. A hőmérséklet valószínűleg emelkedik.

### Vizállás

A Duna Passaunál és Bécs-Komárom között árad, máshol apad, alacsony vízállású. Noviszadban tegnap 184 centiméter volt a Duna vízállása. A tegnapielőtti helyzethez viszonyítva 18 centimétert apadt. További apadás várható.

— **Bírósági áthelyezés.** Kuláról írják: Leposevics Mile kulai járásbírói jegyzőt az igazságügyminiszter Jasa Tomicsra helyezte át.

— **Hazatért szabadságáról a szubotcai rendőrfőnök.** Preradovics Aca szubotcai rendőrfőnök, aki egyszerként a főszolgabírói teendőket is végzi, visszatért szabadságáról és kedden átvette hivatalát. Az új szubotcai főszolgabíró hivatalos helyiségei a katonai ügyosztály eddigi helyiségeiben vannak, a katonai ügyosztályt pedig a város háza félméretére helyezték.

— **A Delta lecsapoló mély árkaiba zuhant kerékpárjával egy 10 éves kislány.** — Kuláról írják: Dudás N. 10 éves gyermek kerékpározás közben a Kralja Petra esatorna mellett elhuzódó Delta lecsapoló árok hidján egyensúlyvesztve a hid korlátjára esett, mely alatta eltört s a fiú kerékpárjával együtt a vízzel telt árokba esett. Szerencsére többen szemtanúi voltak az esetnek segítségére siettek s a kislányt kimentették életveszélyes helyzetéből.

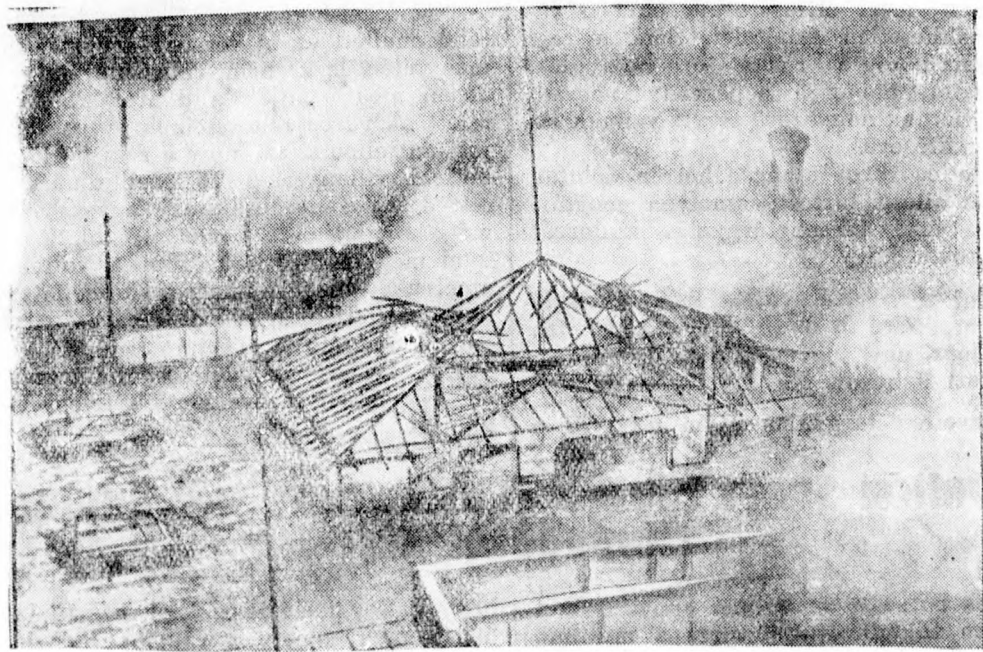
—  **Szakosztályba tömörülnek a becskeréki kéményseprők.** Becskerekéről jelentik: A becskeréki kéményseprőmesterek vasárnap értekezletet tartottak Kocrent Pál elnöke alatt. Az értekezleten elhatározták, hogy a közeljövőben megalakítják az ipartestület keretein belül a kéményseprő szakosztályt.

— **Közzgyűlést tartott a becskeréki református keleti egyházmegye.** Becskerekéről jelentik: Tegnap tartotta meg a református keleti egyházmegye ideai közgyűlését. Vass Antal pancevói lelkész tanácsbíró/Isten áldását kérte a királyi családra, a kormányra és az egyházra, majd Gachal János esperes megnyitotta a közgyűlést. Az évi jelentésből kitűnik, hogy az új becskeréki imaházon kívül Vrbicán építettek imaházat. Elhatározták, hogy a jövő évi közgyűlést Novibecsejen tartják. A jövő évi költségvetést 10 ezer dinárban állapították meg.

— **A szódavízről és a borralaló eltörléséről tanácskoztak a becskeréki vendéglősök.** Becskerekéről jelentik: A becskeréki vendéglősegyesület kedden délelőtt ülést tartott, amelynek napirendjén a régen huzódó szikviz-ügy és a pincérek borralalójának ügye szerepelt. A vendéglősegyesület mint ismeretes szikvizgyárat akar venni és ezért ajánlattevésre hívta fel a szikvizgyárosokat. Az egyesület vezetőségéhez öt ajánlat érkezett, azonban a tegnapi ülésen úgy döntöttek, hogy szóbeli tárgyalásra hívják meg az ajánlattevőket. A pincérek borralaló rendszerének eltörlése ügyében úgy döntöttek, hogy megvárják a pincéregyesület állásfoglalását.

# Ismét lángokban áll a csikágói vágóhid

## A tüzvész már eddig is óriási károkat okozott



Alig néhány hónapja, hogy a világ egyik legnagyobb húsfeldolgozó telepén, a csikágói vágóhídon óriási tüzvész pusztított, amely mérhetetlen anyagi károkat okozott. Tegnap újabb tűz keletkezett a telepen, s a veszedelmet ezideig nem sikerült megfékezni.

Az egyik nagyvágó cég telepén tört ki a tűz és nemcsak az állatállományt fenyegeti pusztulással, hanem az egész városrészt.

Az óriási tűz oltásán Csikágó egész tűzoltósága részt vesz, a fekete füstfellegek az egész városrészt elborítják. Már eddig több súlyos sebesülés történt. A kalonáság és rendőrség óriási erőfeszítéssel igyekszik az állatokat a veszélyeztetett területekről elhajtani, de az óriási fojtó füstben ez a munka csak nagyon lassan halad előre.

— **Nyert a közös sorsjegy.** Becskerekéről jelentik: Jankovics Milan becskeréki kereskedő és Wittner Erzsébet közösen vettek sorsjegyet, amelyet amelyet 8000 dináros nyereménnyel húztak ki. Jankovics feljelentést tett a rendőrségen Wittner Erzsébet ellen, mert a negyed sorsjegy nyereményét 2000 dinárt felvette, de nem osztotta meg vele. A rendőrség a sorsjegyügyben megindította a vizsgálatot.

— **Tanító és jegyző becsületsértési ügye.** Szomborból jelentik: Galkánovics Jován büntető járásbíró hétfőn tárgyalta Nesztorov Milan rigyicai tanító ügyét, aki 1933 szeptember 4-én sértő és durva kifejezéseket használt Iszkuljev Toso rigyicai jegyzőre és ezáltal becsületsértést követett el. A hétfői tárgyaláson Nesztorov tagadta bűnösségét, a bíróság azonban a tanúkihallgatások után bűnösnek mondta ki a 302. paragrafus szerint és 10 napi elzárásra, 1800 dinár pénzbüntetésre és 490 dinár költség vizelésére ítélte.

— **Másfelé nézett — ellopták a kerékpárját.** Becskerekéről jelentik: Pénzes István novibecseji kereskedőseged kerékpáron jött be Becskerekre. A városban kisebb forgalmi baleset történt, Pénzes lezuhant a kerékpárról és a sebületbe állt, hogy végignéze míg a rendőr felír egy gyorsan hajtó kerékpárost. Amikor visszatért a fához támasztott kerékpárhoz, a gép hiült helyét találta. Feljelentést tett a rendőrségen.

— **Vizes kannával csatázott két becskeréki asszony.** Becskerekéről jelentik: Venics Anna és Cvejics Ljubinka becskeréki szomszédasszonyok egy csekélység összeveszték, majd vizeskannákat vágattak egymáshoz, úgy hogy mindketten megsérültek. A verekedő asszonyok ellen megindult az eljárás.

— **Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknekél reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz a bélmozgást csakhamar megélénkíti, az emésztőesetornákban összegyűlt salakot kiűrti, a vérkeringést szabaddá teszi és a gondolkodó- és munkaképességet emeli.**

### Külföldi tőzsdeárlatok

**A dinár árfolyama:** Budapest 7.30-30, Bécs 9.29-9.41, Prága 54.55-54.95, Berlin 5.65-5.69, London 218.50.

Zürich, Beograd 7.00, Páris 2020.5, Newyork 303, London 1532, Brüsszel 71.90, Milanó 26.29, Madrid 42.375, Amszterdam 207.375, Berlin 119.20, Bukarest 3.06.

**Árak a budapesti terménytőzsdén és határidőpiacon.** Budapestről jelentik: A terménytőzsdén a készáru piac irányzata lanya volt. A tiszavidéki buza legalacsonyabb jegyzése 16.10, a legmagasabb 16.75, felsőtiszai 15.50-16.05, egyéb származású 15.45-15.95. A határidőpiac irányzata lanya volt. Buza októberre 15.73-15.75, márciusra 16.91-16.93, rozs októberre 12.36-12.37, márciusra 13.31-13.32, tengeri szeptemberre 10.93-10.95, májusra 10.75-10.77.

— **Zsebtolvajok inváziója Torzsán.** A torzsai ünnepekre valósággal találkat adtak a Dunai társaság leghírhedtebb zsebtolvajai, mert a nagy tömeg és ünnepi hangulat közepette bő zsákmányt reméltek. A rendőrség előkészületei részben keresztül húzták számításait, mert már szombat délelőtt elfogtak négy zsebmetszőt. Vasárnap a mérközősen Thalheimer másodbíró személyesen fogott el egy zsebmetszőt, éppen mikor egy németországi vendég pénzét akarta elemelni. Hogy a lakosság és rendőrség nagy elővigyázatossága ellenére is fordultak elő kisebb zsebtolvajlások, az könnyen érthető, hiszen vasárnap a felvonulásnál ezek szorongtak az uccán. Délben Pichter A. vendéglős lakásáról, amíg kiszolgálással volt elfoglalva, elloptak egy értékes fényképező gépet.

— **Odzsacin győztek a palánkai sakkozók.** Odzsacin vasárnap nagy sakkverseny volt a palánkai és az odzsaci sakkozók között. A versenyt a nagyobb rutinnal rendelkező palánkai sakkozók nyerték. A palánkaiak nyolc játszmában győzedelmeskedtek, egy játszma döntetlenül végződött, egyet az odzsaciak nyertek.

— **Dr. Popp evangélikus püspök** Kulán. Dr. Popp Fülöp evangélikus püspök közép-bácskai utazásai során augusztus 29-én Kulára is ellátogat. Ez alkalommal istentiszteletet tartanak a protestáns imaházban. — Délben a püspök tiszteletére diszegetnek a Sárospatakon.

— **Kitüntetett becskeréki tűzoltók.** Becskerek-ről jelentik: A becskeréki cukorgyár tűzoltócsapatának tagjai között vasárnap délelőtt osztották ki tünnetes keretek között a szolgálati érdemeket. Az ünnepségen megjelent Elek Viktor a cukorgyári tiszviselőkar élén, Rajics Tima város főjegyző, kerületi tűzoltóparancsnok, Graszl Ferenc tűzoltóparancsnok és Bergenthal Lajos szakasparancsnok. Rajics Tima határos beszédet mondott, majd átadta a kitüntetteknek szolgálati érdemeiket. Tomanik Timotheus 25 évi, Zimmer József, Kuzmann Károly, Farkas Ferenc, Csapó Pál, Hidek Ferenc, Novotni József, Poviselo Rudolf, Schubert Ferenc és Zimmer Viktor 15 évi, Popp Ferenc, Jeanplong Károly, Wolf Zsigmond, Dojkov Rada, Héber József, Kovács Márton, Lóci György, Till László, Moravetz János és Héber György 10 évi szolgálatukért részesültek kitüntetésben.

— **Doroszlóvo község új jegyzőt** kapott. A dunai báni hivatal Kovacevics Gyura volt kulai járási rendőrfelügyelőt Doroszlóvo jegyzőjévé nevezte ki.

— **Siremléket B. Fehér Jenő** topolai dalköltőnek. Nagy ünnepségre készül a topolai iparoskör dalárdája. Úveges Antal kezdeményezésére siremléket akarnak állítani B. Fehér Jenő gyógyszerésznek, az ország határain túl is ismert dalköltőnek, aki a topolai temetőben, jeltelen sírban alusza örök álmát. Szeptember 8-án emlékünnepélyt rendeznek a sírnál, este pedig a dalköltő műveiből összeállított műsorral estélyt tartanak. Az estély jövedelméből és az elhunyt barátainak adományaiból valószínűleg rövidesen sikerül majd Úveges Antal tervét a közeljövőben megvalósítani.

— **A vajdasági vadászegyesület közgyűlése.** Vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel tartották meg Noviszádon az ipartestületben a vajdasági vadászegyesület XII. rendes évi közgyűlését Mr Ph. Divild Joca alelnök vezetésével. A felolvasott jelentéseket a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette. A jelentésekből kitűnt, hogy a szövetségnek 202 helyi szervezete van 3.500 taggal. A közgyűlés kimondta, hogy a nyara való vadászat szeptember 15-én kezdődik és minden vadásznap netenként kétszer 1—2 nyulat szabad csak lőni, hogy ezáltal megkíméljék a vadállományt. A felmentvény megadása után újra megválasztották a régi vezetőséget.

— **Beiratkozások a noviszádi női ipariskolájába.** A noviszádi női ipariskolában a beiratkozások szeptember 1-től 5-ig tartanak. A beiratkozásokat a Szv. Miletics elemi iskolában naponta délután 5—7 óra között lehet eszközölni.

— **Meghalt a noviszádi vágóhídon szerencsétlenül járt mészárosinas.** Megírta a Reggeli Újság, hogy a noviszádi vágóhídon Gavrilov Dusan 16 éves mészárosinas munkája közben éles késsel felmetasztotta magát. A szerencsétlen fiút súlyos sérülésekkel szállították a kórházba, ahol műtétet hajtottak végre rajta, ez azonban már nem segíthetett rajta és hosszas szenvedés után tegnap éjjelkor kiszendvedt.

— **A noviszádi Prijatelj Priroda mulatságot rendez.** A Természetbarátok noviszádi köre szeptember 1-én, szombaton nagy szüreti mulatságot rendez a szerb iparosok otthonában (Zmaj Jovana Jovanovicsa ulica). A mulatságon a nyomdászok különböző zenekara a Szloga játszik. Különböző megjelentésekről a rendezőség gondoskodik. Kezdeté este fél 9 órakor. Belpótdíj személyenként 7 dinár. A tiszta bevételt a Fruska Gorában felépítendő menedékház javára fordítják. Minél nagyobb számban való megjelenést kér a rendezőség.

— **Leendő anyáknak kellő figyelmet** kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendszeresen legyen, ami legegyszerűbben a régóta közzismert természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával — reggel, éhgyomorra egy fél pohárral — érhető el.

### Temerini hírek

Az elemi iskolákban szeptember 1-én megkezdődnek a rendes tanítások. Felhívják a szülőket, hogy tanköteles gyermekeiket feltétlenül irassák be. Akik a beiratást elmulasztják, szigorú büntetésben részesül. A tanonciskolába a beiratások szeptember 1, 2 és 3-án lesznek az új iskolában.

Az állami végrehajtó felhívja — adóhátralékosokat, hogy hátralékaikat három napon belül rendezzék, mert ellenkező esetben a lefoglalt tárgyakat elárvereztetni.

Az országos vásár szeptember 4-én lesz. Vészmentes helyről mindenféle állat felhajtható.

A Gazdakör közli, hogy a gazdasági egyesület megbízásából Merkl titkár, Csirics járási gazdasági felügyelő részvételével e hó 30-án a vásártéren a tenyészkancaik törzskönyvezését felfekteti. Egyes személyek a Gazdakör megbízottainak adják ki magukat s illy módon a gazdákat félrevezetve összevásárolják a hizott sertéseket. A Gazdakör senkinek megbízást nem adott, ha valaki ilyen trükkkel állítana be, úgy jelentse az esetet a Gazdakör titkárságánál.

Az elmúlt héten született 12 gyermek, ebből két fiú és 10 leány. Elhaltak: Banko Borbála 7 éves, Papp Imre 10 napos, özv. Kovács Mátyásné 91 éves, Varga Jánosné 34 éves, Pető Teréz 4 hónapos, Csulom Mária 10 hónapos, Braun János 55 éves, Kasza Pálné 71 éves, Kurilla Pál 5 hónapos, Vizi Pál 13 hónapos.

A csütörtöki közgyűlési közgyűlési képviselőtestületi gyűlésről szóló cikkünkben tévedés csúszott be, mert az indítványozott 50 dinár családtagonkénti családi pótlékot nem szavazták meg.

★

— **A noviszádi Filharmonia évi közgyűlése.** Vasárnap szeptember 2-án tartja a noviszádi Filharmonia a Hegy kistermében délelőtt 10 órakor rendes évi közgyűlést, melyre ezúton meghívja.

**ISKOLASZEREN** legjobb minőségben legolcsóbban KARDOS nál, Futaki 13

— **Nagy érdeklődés mellett zajlott a kikindai Társaskör évi közgyűlése.** Vasárnap délután a Társaskör helyiségében az érdeklődők nagyszámú részvételével tartották meg az egyesület 31. rendes közgyűlését, melyet Brenner Frigyes pápai protonotárius, a kör elnöke nyitott meg üdvözlő beszédével. Megemlékezett a múlt évben elhunyt Rieger Károly igazgató, Liptai Gusztáv és Leitner Péter választmányi tagok és Hecksó Mór az egyesület volt igazgatójának érdemeiről. Ezután Palatinus Imre titkár és Halbléd Géza pénztárnok tettek részletes évi jelentést, majd a felmentvény megadása után az alábbi új vezetőséget a következőkből választották: Elnök Brenner Frigyes, alelnök Jovanovics Szima, igazgató Flész Vince, titkár Palatinus Imre, ügyész dr. Rehák László, pénztárnok Halbléd Géza, könyvtárnok Horváth Lajos.

— **Sztáramoravicán haláragazott a Kocsi egy 14 hónapos csecsemőt.** Alekszisz Dancsó sztáramoravicai földműves jelentést tett a sztáramoravicai csendőrségnek Ungár Béla móli kocsi ellen, aki kocsiával kukoricát szállított a szállásokról és haláragazott a csendőrség Milivoj nevű 14 hónapos kisfiát. A csendőrség letartóztatta, majd szabadlábra helyezte Ungárt, az iratokat azonban áttette a szubotici állományvezetéshez.

— **Lopás gyanúja miatt letartóztattak két horgosi nőt.** A horgosi rendőrség letartóztatta és a szubotici bíróság fogházába szállította Kalmár Mária horgosi asszonyt és 16 éves leányát, mert Erdélyi Mihály gazdálkodó feljelentése alapján lopással gyanúsították őket. Erdélyi szerint Kalmár Mária 25 ezer dinárt tulajdonított el tőle, a gyanúsított asszony viszont azt vallotta, hogy megörzés végett kapta a pénzt Erdélyitől. A rendőrség egyébként úgy akadt rá a hiányzó pénzre, hogy hirtelen tartott Kalmár Mária, aki felleszítette szobájában a padlót és alá rejtette a pénzt. Zvékeis Szendrő vizsgálóbíró tegnap délelőtt kezdte meg a letartóztatottak kihallgatását.

— **Alatti állapotban levő nők, fiú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíznek már mérsékelt adagokban való használatával is könnyű és hig ürülést, ugyszintén rendes gyomor- és bélműködést érnek el.** A modern nőgyógyászat főképviselői a „Ferenc József” vizet igen sok esetben kipróbálták és azt kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták.

## Egymondatos vidéki hírek

### MALI IGYOS

A hitelszövetkezetben megtartott vizsgálat során felfedezett szabálytalanságok következtében felmentették állásától Varmuzsa Pál ügyvezető elnököt és megindították ellene a vizsgálatot, amelynek eredménye elé igen sok érdekelt kíváncsian tekint.

Szabó Péter alvégi kanász mialatt a faluban a bérért járt, betért K. M. asszonyhoz, akire szemet vetett és erkölcstelen merényletet kísérelt meg ellene, azonban az asszony segélykiáltásaira a szomszédok megakadályozták tettében és átadták a rendőrségnek.

A községi előjáróság szigorúan megiltotta a kerékpárosoknak a gyalogjárdán való hajtatást.

Az utóbbi időben előfordult vesztési esetek miatt elrendelték az ebzárlatot.

### SZRBOBRAN:

A gimnázium visszaállítását kérő kildöttség Beogradban eredménytelenül járt és így a gimnázium III. és IV. osztálya marad meg csupán, míg az első és második osztály mint polgári iskola működik továbbra is.

A kedvező időjárásra való tekintettel megkezdtek a község határában a kukoricatörést, amely a jelek szerint igen jó eredményeket mutat majd fel.

Mihalec Mária Gizellát, a Miasszonyunkról nevezett zárda főnöknőjét Prigrevica Szveti Ivánra, helyébe Mária Emmanuella nővért helyezték át.

### MARTONOS:

A martonosi ifjuság e hó 26-án, vasárnap jól sikerült szüreti mulatságot rendezett.

Az elmúlt héten házasságot kötöttek: Zsoldos Dezső és Nagy Mária, Plavics Zsivojko és Dimitrasev Konjana. Meghalt: Felek Lukács 82 éves. Született 1 fiú és 3 leány.

Szeptember 2-án délután 4 órakor adja ki a helyszínen árverés útján a katolikus hitközség a temetőföldet egy évi hasznóbérbe.

Szeptember 12-én tartják Martonoson a rendes vásárt, ahová vészmentes helyről felhajtható minden jószág.

•••

— **Szenzációs találmány.** Az új Lastex-gummi feltalálása lehetőségessé tette fürdőruhát is gumiból készíteni. Egy Lastex-gummifürdőruha karcsu alakot ad, a strandfűző és melltartó viselését nélkülözhetővé teszi, tartos és szép. Ilyen Lastex-gummi női fürdődresszek kaphatók egyedül: **Fischer J. és Fia** cégnél Noviszádon.

## Film

### Annabella mint »Mária« Szomborban

Nagy érdeklődéssel várja Szombor város mozilátogató közönsége Annabella híres magyartárgyú filmjét, amely Mária címen került Beogradban, Zagrebban és a többi nagy városokban bemutatásra. Fülöp Ilona legendája alapján készült a film, melyet Fejős Pál rendezett. Mária, a kis cseléd-lányról szól a film, akitől még gyermekét is elveszi a törvény vaskeze s ezért míg az égi Mária, a mennyországba, ahonnan figyelemmel kíséri gyermeke sorsát, akit az ég-ből tud megszabadítani attól, hogy ugyanolyan sorsa legyen, mint amilyen az övé volt Annabella nagy érdeklődéssel várta filmjét az Aréna hangosmozi mutatja be Szomborban csütörtöktől vasárnapig.



# S P O R T



## Jugosziávia nyerte a kisantant államok összetett katonai versenyét

Második Románia, harmadik Csehszlovákia, negyedik Lengyelország

Vasárnap fejeződtek be Bukarestben a kisantant államok összetett katonai-versenyei. Jugoszlávia, Románia, Csehszlovákia és Lengyelország katonai válogatottai, mint ismeretes, még a téli hónapokban nemzetközi küzdelemsorozatot kezdtek, amelyek vasárnap fejeződtek be.

Az összetett verseny eredményeit vasárnap hirdették ki ünnepélyes külsőségek között Konstanzában.

A versenyt Jugoszlávia csapata nyerte 43 ponttal, második Románia 41 ponttal, harmadik Csehszlovákia 40 ponttal, negyedik Lengyelország 6 ponttal.

Lengyelország hat pontját a téli versenyek során nyerte, azután visszalépett a további versenyzéstől. Az ünnepélyes díjkiosztáson Miklós herceg nyújtotta át Károly király értékes serlegét a győztes jugoszláv csapatnak.

## Kitünő formában vannak a magyar atléták

Szombaton és vasárnap tartották Budapesten az idei országos bajnoki verseny küzdelmeit. A versenyen több rekord dőlt el, sőt a második, harmadik és negyedik helyezettek is olyan eredményeket produkáltak, amelyekkel sok más országban győzni lehetne. Eredmények:

100 m. síkfutás: Bajnok: Sir József (BBTE) 10.6 mp. 2. Forgács (UTE) 10.7 mp. 3. Gyenes (MTK) 10.7 mp.

Rudigrás: Bajnok: Zsuffka Kálmán (MAC) 380 cm. 2. Bácsalmási (BEAC) 360 cm. 3. Hadházy (DEAC) 350 cm.

800 m. síkfutás: Bajnok: Szabó Miklós (MAC) 1 p. 56.5 mp. 2. Ignácz (BBTE) 1 p. 58.1 mp. 3. Margó dr. (BBTE) 1 p. 58.5 mp.

Távolugrás: Bajnok: Dombóvári Sándor (UTE) 733 cm. 2. Megyeri (PEAC) 729 cm. 3. Hubai (PEAC) 692 cm.

200 m. gátfutás: Bajnok: Kovács József (BBTE) 23.7 mp. (Országos rekord, legjobb európai eredmény). 2. Héjjas dr. (BSzKRT) 25.4 mp. 3. Obitz (BEAC) 26 mp.

Kovács remek lendülettel futott, gyönyörűen vette a gátakat s végül tíz méterrel győzött a mezőny előtt.

Gerelyvetés: Bajnok: Várszegi József (MAC) 65.15 m. 2. Farkas (BEAC) 60.24 m. 3. Csányi (TFSC) 57.63 m.

5000 m. síkfutás: Bajnok: Szilágyi Jenő (MTK) 15 p. 21.6 mp. 2. Görög (UTE) 15 p. 24.8 mp. 3. Esztergomi (UTE) 15 p. 37 mp.

1500 m. síkfutás: Bajnok Szabó (MAC) 3 p. 56.4 mp. 2. Ignácz (BBTE) 4 p. 02 mp. 3. Csaplár

(PEAC) 4 p. 03 mp, délnyugati kerületi rekord. 4. Verbőczy (BBTE) 4 p. 03.6 m.

Súlydobás: Bajnok: dr. Darányi (MAC) 15.10 m. 2. Horváth (MAC) 14.12 m. 3. Solti (TFSC) 13.89 m. 4. Csányi (TFSC) 13.87 m.

200 m. bajnok: Sir (BBTE) 21.6 mp. 2. Gyenes (MTK) 22.1 mp. 3. Pajzs (BBTE) 22.1 mp. 4. Rag-gambi dr. (BBTE).

Magasugrásban: Bajnok: Késmárki (BBTE) 185 cm. 2. Kerkovics (BBTE) 182 cm. 3. Solyom (KEAC) 182 cm. 4. Rovó (UTE) 182 cm.

110 méteres gátfutásban bajnok: Kovács 14.9 mp. országos rekord. 2. Jávör (BSzKRT) 15.4 mp. 3. Boros dr. (KEAC) 16 mp. 4. Lehnert (BIK).

Diszkoszvetésben bajnok: Remecz (Vác) 46.73 m. 2. Donogán (MAC) 46.19 m. 3. Remete (UTE) 42.38 m. 4. Bertalan (BBTE) 42.04 m.

400 m: Bajnok: Barsi (BBTE) 50.2 mp. 2. Vadas (ARAK Székesfehérvár) 50.5 mp. 3. Duha (MAC) 50.6 mp. 4. Szabó (BBTE).

Hármasugrásban: Bajnok: Somló (FTC) 14.38 m. 2. Dusnoki (MAC) 14.33 m. 3. Bácsalmási 14.10 m. 4. Somogyi (FTC) 13.86 m.

10.000 m: Bajnok: Szilágyi (MTK) 32 p. 08.2 mp. országos rekord. 2. Németh (MTE) 33 p. 08 mp. 3. Finta (Miskolci AK) 34 p. 16.2 mp. 4. Kunsági (PSE) 35 p. 19 mp.

400 méteres gátfutásban: Bajnok: Héjjas dr. (BSzKRT) 55 mp. 2. Kertész (FTC) 57.2 mp. 3. Sárvári (BEAC) 58 mp. 4. Valentin (SOAC).

A Szent István-díj védője a BBTE 48 ponttal, második a MAC 36 ponttal, harmadik az UTE 16 ponttal.

## Főlényesen győztek a magyar uszók Londonban

Vízipólóban: Magyarország—Anglia 6:2 (2:1)

Mintegy háromezer főnyi közönség előtt hétfő este tartották Londonban a magyar—angol válogatott uszók és vízipóló mérkőzést. A versenyen a magyar együttes főlényes győzelmet aratott.

A 110 yardos női gyorsúszóversenyt a magyar Lenkey Magda nyerte 1 p. 13.4 másodperces idővel. A 110 méteres férfi gyorsúszás győztese Csiki László 1 p. 01 másodperccel, a 110 méteres férfi mellúszóverseny Mezey nyerte 1 p. 22 másodperccel. A műugrást és a toronyugrást a magyar Vajda nyerte 76.33, illetve 67.36 ponttal.

A magyar—angol vízipólómérkőzés a magyar csapat 6:2 (2:1) arányú győzelmével végződött. A magyar csapat góljait Halassy (2), Vértessy (2), Keserű és Németh lőtték.

## A romániai uszóbajnokság vasárnapi eredményei

Bukarestből jelentik: A romániai országos uszóbajnoki verseny eredményei a következők:

200 méteres gyorsúszásban első Kelemen (Marosvásárhely) 2.36.2 p. Ideje új országos rekord. 200 méteres mellúszásban első Aranyossi, a kolozsvári egyetem csapatából, idő: 3.6.8 p. 400 méteres női gyorsúszás. Első Nagy Gizi (Marosvásárhely) 7.33.7. 100 méteres női mellúszásban első Daróczy Judit (Marosvásárhely) 1.40.9 p. 1500 méteres gyorsúszás. Első Ziegler a kolozsvári egyetem csapatából. 50 méteres női gyorsúszás. Első Aszlányi Zsuzsi (Temesvár) 36.3 p. A négyszer 200 méteres stafétában győzött a marosvásárhelyi Sport csapata 10.56.3 p. idővel. Új országos rekord. A romániai teniszkлуб díjáért a 100 méteres gyorsúszásban első lett Hurok (Temesvár) 1.7.2 p. országos rekorddal.

A vízipólómérkőzések döntőjében a bukaresti

vasutasok csapata 5:3 arányban győzött a kolozsvári egyetem csapata ellen.

A versenyen nagy meglepetést keltett a marosvásárhelyi Kelemen, aki még csak tizenöt éves és több versenyszámban győzött.

## Noviszádi Repülőezred—Kulai Hajduk 3:1 (2:0)

Bíró: Slezák

Erős küzdelem és szép játék után meg nem érdemelten kapott ki a Hajduk. Többnyire ő volt a támadó s folyton tűz alatt tartotta a vendégcsapat kapuját, de a támadások a kapu előtt összeomlottak. A Repülőknél jók voltak a kapus, a két hátvéd, Petrovics centerhalf és a jobbösszekötő. Slezák jól vezette a mérkőzést.

## Szombor környéki sporteredmények

Bresztovácon játszott vasárnap a bácsbresztováci Sport a Krnjajai SC-val. Az eredmény 7:0 (3:0). Bíró: Berger.

Sztanisicson szintén vasárnap mérte össze erejét a Szivaci SK a Sztanisicsi SK-val, eredmény 4:1. Bíró: László.

Csonoplján játszott barátságos mérkőzést a Csonopljai SC a szombori Rádnicskival 6:0 arányban. Bíró: Tusanovics.

Gakovon a Rigyciai SK a Gakovói SK-val mérte össze erejét, az eredmény 3:2. Bíró: Kroman.

## SZRBOBRAN:

### Kulai JSK—Rádnicski 4:0 (2:0)

Szép számú közönség előtt, de váratlanul rossz eredménnyel játszott le a Rádnicski első őszi bajnoki mérkőzését a kulai JSK-val. Az egész játék egyoldalú, a JSK állandó fölényével. A Rádnicski nem jut labdához, amit felpályánál ritkán tud tovább dolgozni.

A mezőny leggyengébb embere — különben a Rádnicski favoritja — Mulics, aki mint centerhalf lehetetlen volt. Minden munka a védelemre várt, a bekkerek: Mickóra és Rencsarra, akik alaposan dolgoztak, bár nem teljes eredménnyel. A vendég JSK váratlanul erőszakos játékkal szemben a Rádnicski simulékony játékot produkált.

## BÁCSKOGRADISTE:

### Szláribecseji Szlávija—Bácskogradistei Jugoszlávija 2:0 (0:0)

Barátságos. Bíró: Erdelján

Kezdet után a Szlávija azonnal felnyomul, de csak kornereket ér el, mert a hazai csapat szívesen védekezik s kapusa is jó formában van. Az első félidő eredménye nyolc kórner a Szlávija javára. Kapusa mindössze kétszer kapott labdát.

A második félidő fokozott iramu játéka a Szlávianak az 5. percben meghozza a vezető gólt. A gól után a hazai csapat lefutásokkal és áttörésekkel igyekszik egyenlítani, de eredménytelenül. A további támadások során ismét a vendégcsapat szerez gólt a 35. percben. A további küzdelem során a játék durvulni kezd, sőt tetlegességgé is, mire a bíró egy-egy játékos kiállít. A gólokat Kuszi és Balázs lőtték.

Fontos kérdések szerepelnek a NAK választmányi gyűlésén. A Noviszádi AK vezetősége közli, hogy az egyesület választmányi augusztus 31-én, pénteken este fél 9 órai kezdettel ülést tart a Maros vendéglőben. Tekintve, hogy a gyűlés napirendjén fontos kérdések szerepelnek, kéri a tagok teljes számú megjelenését.

**Fizessen elő a Reggeli Újságra!**

## SÓHIVATAL

Rovatvezető: Diósy Gábor

## A mezőgazdasági munkás éppen olyan részese a földnek mint a gazdája

### s ezért a Dunabánságban nem volna szabad segélyreszoruló mezőgazdasági munkásnak lenni

(Tóth Miklóssal, a szentai nagygazdakör elnökével folytatott beszélgetésem tanulságai)

Ha Tóth Miklóst már évek óta nem ismernem és nem csodáltam volna meg, hogy gyakorlati kérdésekben milyen világos a látása s hogy milyen tapraesettek a megállapításai, akkor az itt következő sorokat le se merném írni. A szavahihetőségehez azonban kétség nem fér s azért bátorosan tárgyalás alá veszem azt a tényállást, amit tőle tudtam meg.

A szentai Gazdakör nagytekintélyű elnöke ugyanis azt állítja, hogy Szentán a krumplit harmadán adják a munkásoknak és nem kapnak elég részt, a kukoricát is harmadán adják s mégse kapnak elég munkást, a bura learatásáért tizedet adnak és kosztot s mégis hiány volt aratókban, az aratási-cséplési munka utáni s ünetben pedig hónapokig fogadnának fel havri 200 dinárért meg kosztot s erre sincs elég vállalkozó, a kukoricipát pedig feliből kellett adni a munkásoknak annakidején, míg abba nem hagyták a termelést, mert bizony így — természetesen — nem fizeti ki magát a termelés. Egészen sajtóközlés az is, hogy például Moravciáról többszáz bires van a szentai határon s hogy egészen jól keres az ilyen bireskővedítő akkor, amikor Szentán 6500 munkanélkülit tartanak nyilván, akikből körülbelül 4000 a munkabíró ember.

Hogy a városi ember megérthesse, hogy mi ebben a csodálatos és a hihetetlen ideom hogy mi a munkadíj Doroszlóvá és környékén, de általában az Alsóbácskában. Erre felé krumplit részre egyáltalában nem adnak ki a gazdák. A buzát tizenkettedén aratják saját kosztot, a kukoricát hatodán vállalják (beleértve az összes kapálásokat, a töltőgetést, a szedést, a szárítást, a kaparást és a padlásra rakást, sőt a morzsolásnál is ott a részes rendszerint) a répat harmadán munkálják, a kendert nyoleadán aratják és áztatják, tizedén pedig aratják, de nem áztatják. A gazdák kukoricaszárát pedig harmadából levágják s az erdőbe is elmennek fát kitermelni a galyért. Nálunk három százalékot kapnak a cséplőgépmunkások saját kosztot, azonban az ő három százalékukat mindjárt külön részélik s a cséplető gazda a munkások gyűjtőhelyére viszi a részüket mindjárt a géptől. Mégis annyira gomdra jár minden a gépnél, hogy se a gépgazda, se a gépész, se a cséplető gazda oda se szagol, csak a mázsáról nordja el a gabonát. Panasz vagy vita erre felé nincs ellenben van olyan munkatempó, hogy a sportolimpiászról eljöhethének ide rekordot megbámulni. És a mi részmunkásaink csak a felét kapják annak, amit a szentaiak, még sincs nálunk munkanélküli és éhező munkás s olyan kedélyes kártyázás folyik itt telen át a duboskemence oltalma alatt, hogy a híres angol klubok spleen-es urainak a nyála kiesordulna, ha látnák.

Joggal vethetjük fel a kérdést, hogy miért örülnek mifelénk a munkások, ha hatodán kapnak kukoricát, ha harmadán kapnak répat, ha tizenkettedén arathatnak saját kosztot s miért húzódnak a dologtól Szentán, bár ott a részes kétszerannyit keres?



Tóth Miklós, a szentai Gazdakör elnöke

Nagyon egyszerű a magyarázat, csak Szentán ezt nem fontolják meg. Mifelénk a munkás nem ötidik kerék, hanem részes. Ez azt jelenti, hogy a mi mezőgazdasági munkásaink tudják, hogy őket ez a föld szülte s hogy ez a föld köteles eltartani is őket. De tudják azt is, hogy a földtulajdonos is csak éppenugy a munkájából él, mint a részesese s hogy ő és a gazdája közösen munkavállalkozók, munkatársak, mert — ha a gazda földjeit adogatná el és abból élne s nem munkából — akkor hamarosan kitörülne a jogát a telekkönyvből. Kihurokolhatna az otthonából és nincstelen lenne. És minálunk azt is tudják az emberek, hogy a mezőgazda nem dinárt termel (hanem gabonát) s hogy éppen azért nem is lehet kívánni, hogy pénzt adjon, hanem adja a termés hányadát, amit a földtelen munkás értékesít úgy, ahogy lehet. Valanogyan tisztában vannak itt avval is, hogy a földtulajdonos visel köztérhet, fizet adót és adósságot, míg a munkás — a részes részt a munkája ellenszolgáltatása képen — természetesen kapja.

Nem kell hinni, hogy a mi munkásaink tökkelütöttek. Vannak itt elegendő, akikhez iskolabájarhatnának a szentaiak is, akik a szocialista-kommunista szervezkedés nemzetközi értékéről előadást tarthatnának, hadifogságban szerzett tapasztalataik alapján. Mégis hazajöttek, mert a józan eszüket nem veszítették el és kivilágosodott bennük, hogy Oroszországban is, itt is, másutt is nem egymás ellen kell küzdeni, hanem a földtől kell kicsikarni a megélhetést. Erre jötték rá a föld szülöttei és neveltjei mifelénk, ezért nem ellenfelet látnak a gazdában hanem munkatársat s ezért képesek arra, hogy füttyölve és nótázva végzik azt a munkát, amibe például a legedzettebb gyárimunkás is pár nap alatt beleszakadna. Ez az oka annak is, hogy rengeteg krétát elfogyasztanak télen blattozás közben, hogy gazda és részes egy össze van keverve Olvasókörökben és Gazdakörökben szórakozás közben, hogy idegen ember meg nem mondaná, hogy melyik a szegény és melyik a gazdag.

Ezért merem azt állítani, hogy mezőgazda államban (mint amilyen Jugoszlávia is) nem az államra hárul a munkanélküliek ellátásának a feladata, hanem a mezőgazdákra és mezőgazdasági munkásokra. Mert — ha egyszer a gazdák és a mezőgazdasági munkások rendeznek arra országszerte, hogy a földdel van vitázni valójuk (nem egymással) s attól kell kihuzni, amit lehet — akkor csak a kézipari és gyáripari szakmában lesz munkanélküli és ellátatlan, a mezőgazdaságban azonban a nincsteienség ismeretlen fogalom lesz. Fiszában kell azonban lenni azzal, hogy csakis a munka jogosít megélhetésre és segélyre. A legújabb községi törvény is ezt a felfogást erősíti meg, amikor (a 22. §-ban) kimondja, hogy „Elszegényedett és munkálkodásra képtelen községi tagoknak joguk van eltartásra, illetőleg segélyre a községi jövedelemből illetve a község által kezelt jövedelnyecélú intézmények jövedelméből, ha nincs senkijük, aki a törvény szerint köteles lenne őket eltartani és segíteni illetőleg, ha nincs joguk más törvény alapján segélyre, ha nem élveznek más részről segélyt.” Az nem ok tehát, hogy hatodán vagy harmadán a kukorica kevés, mert — ha akár a gazdakörök, akár a paritásos bizottságok bejelentik, hogy nem kaptak munkást — akkor a község vagy a város jogos a segélyt megvonni, illetve — mint törvényellenest — betiltani a folyósítást.

Megengedem, hogy — az eddig mondtakból — olyan színben tűnök fel, mint aki a gazdák felé kaszálok s a harmados kukoricát sokallom. Felhívom a figyelmet itt arra, hogy a szociálpolitikai minisztérium elrendelte a paritásos bizottságok országos megalakítását községenként is. Ezeknek a paritásos bizottságoknak (amelyben a gazdák és munkások egyenlő s ámban és egyenlő rangban kerülnek s ahol a mindenkori községi elnök az elnöke) a feladata, hogy a munkabéreket s így a rész nagyságát is megszabják. Most nem közlöm részletesen, hogy néze eltérés esetén mi az eljárás, csak hangsúlyozom, hogy mindkét fél felelős a paritásos bizottságban végzett munkájáért. Vagyis — ha például a munkások elvállalják a megállapodott részért vagy bérért a munkát és a gazdák nem adják nekik vagy kijátszák őket — akkor viszont a gazdatársadalom tartozik a munkásoknak pótlással az eimaradt keresetért s ebben az esetben vagy a hibás gazdák személyesen vagy a község gazdatársadalmi kárpótlással tartozik. Ez viszont azt jelenti, hogy tartoznak megfelelő segélyt kigyalni s a munkásokat így kárpótolni. Hogy jobban megértsenek konkrét esetet hozok fel. Julius hó folyamán például a lapok topolai tudósítói telekkörtölték az országot, hogy a gazdák nem adják meg a cséplőmunkásoknak a paritásos bizottság által megállapított 275 kg-os részt származásuként s a kosztot vagy a kosztváltás fejében járó 75 parát matermázsánként. Viszont — amikor Topolán voltam és személyesen beszéltem az érdekelt munkásokkal, — kisült, hogy a gazdák azt mindenütt megadták, hanem a cséplőgéptulajdonosok vették fel s a munkásoknak nem adják ki. Elképesztő ugyan, de nyolevanezer dinárra rug a károsult munkások szerint az így visszatartott járulékok. És az a legérdekesebb, hogy egyik gép munkáscsoportja se mert ottletemig a gépgazdáknak szólni, mert mindnyája félt, hogy Tóth Babora Jó zsef sorsára jut, aki a paritásos bizottság egyik tagja, kötelességszerűleg sőt emelt és emiatt dojkottálták a munkaadók és kereset nélkül maradt. Nekem a nízetem az, hogy a törvény az törvény, az egyezés az egyezés és — ahogy a topolai paritásos bizottság munkástagjainak mondtam is — vállalom a megsegítésüket és a Schivatal ingyen ad nekik ügyvédet, hogy a jogukat per útján is érvényesíthessék. Nem bánom, ha mind a negyven géptulajdonos megharagszik is. Mi nem ismerünk szegényt vagy gazdagot, kővéret vagy soványat, magyart vagy szerbet, hanem emberséget. A becsület pedig azt diktálja, hogy az igazság mellett



# Rádióműsor

SZERDA, augusztus 29

## BEOGRAD:

- 10.45: A napi műsor felolvasása.
  - 10.50: Vízállásjelentés.
  - 11: Könnyű zene lemezeken.
  - 11.59: Pontos idő.
  - 12: Harangszó a székesegyházból.
  - 12.05: A rádiózenekar déli hangversenye.
  - 12.45: Tűzsdé.
  - 12.59: A rádiózenekar folytatja hangversenyét.
  - 13.30: Az Avala hírei és pontos idő.
  - 17.55: Pontos idő és műsorolvasás.
  - 18: Nedeljkovic Ozren sakkelőadása.
  - 18.30: Pinterovic Evgenija a beográdi Opera tagja operáriákat énekel.
  - 19.10: Népies zene.
  - 19.30: Előadás.
  - 20: Közvetítés Ljubljanából.
  - 22: Pontos időjelzés és Avala ujsághírei. Utána a rádiózenekar hangversenye.
- BERLIN:**
- 12.30: Fischer Zsuzsanna zongorázik.
  - 19: Schubert: „A szép mornárlány” ciklusból.
  - Bronsgest bariton éneke.
  - 19.20: Népdaléneklés.
  - 20-24: Lükettető motorok munkája, tarka est a rádiókiállítás ünnepi csarnokából zánével.
  - 24-1: Szórakoztató- és ...

## BUDAPEST:

- 6.45: Torna.
- 9.45: Hírek.
- 10: „A Biedermeier társalkodás világából”. (Felolvasás).
- 10.40: Tíz perc divat: „Őszi kis ruhák”. (Felolvasás).
- 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
- 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés.
- 12.05: Acs Ernőné és Lux József énekel zongorakísérettel.
- Kurucz: Ha elér hozzád; Reggelig; Hervadó rózsák közt (Lux). — Mascagni: Parasztbecsület. — Santuzza áriája. — Kurucz: Ha szívembe látnál. — Dr. Sándor: Nem lehet azt parancsolni senkinek (Ácsné). — Deliben: Lakmé — Nilakantha áriája. — Erkel: Bórdal a „Bánk bán” c. operából (Lux). — Rohm: Halk, mint az éj... — Tosti: Szerelmi dal. — Lassen: Volt nekem egy szép hazám (Ácsné). — Sas Náci: Ahol két szív elbucszik. — Serly Lajos: Kakukmadár zöld erdőben. — id. Abrányi Kornél: Tisza partján (Lux).
- Közben kb. 12.30: Hírek.
- 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
- 13.30 (1.30): orvath eri és cigányzenekarHFának muzsikája.
- 14.40 (2.40): Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek.
- 16 (4): A rádió diáklőrája: „Kenguru vadász”.
- 16.45 (4.45): Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
- 17 (5): „Tréfa és humor a régi magyar politikában” Szász József előadása.
- 17.30 (5.30): Kiss Pál zongorázik.
- 18.15 (6.15): „Janus Pannonius születésének ötszázadik évfordulója”. Surányi Miklós előadása. A verseket elmondja Onody János.
- 18.55 (6.55): A Székesfővárosi Zenekar hangversenyének közvetítése a Károlyi kertből. Vezényel Bor Dezső.
- 20 (8): Kis Színpad. „Ilyesmibe nem kell beleszólni”. Vigjáték. Irta Török Sándor. Rendező: Gyarmathy Sándor.
- 20.50 (8.50): Zenés részletek Bing Crosby amerikai rádióénekes „Ma még az enyém vagy” című idei Paramount-filmjéből.
- 21.40 (9.40): Kolompár Laci és cigányzenekara muzsikál.
- 22 (10): Időjárásjelentés.
- 22.45 (10.45): A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar.

# APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1'— dinár, NAGY BETŰS 2'— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 10'— dinár

A keretes hirdetések ára hasábmilliméterenként 1. a hirdetési oldalon . . . . . 0'80 dinár 2. a szövegrészben . . . . . 2'50 dinár

Többesórta hirdetésnél ísmétlődési engedményt adunk, az állástkeresők pedig 50%, kedvezményben részesülnek. — A február 20-án életbe lépettet új hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

A hirdetések ára kisebb megbízásoknál előre fizetendő, vidékről beküldhető postabélyegben is

Hirdetéseket a másnapi lapra este 6 óráig, szombaton délután 4 óráig veszünk fel

## Eladó

Uj ház, huszévi adómentességgel, k st szobával, két konyhával és melléképületekkel, Kraxner-vendéglő körül, szabadkézből eladó. Jana Kopitara ucca 19. sz., Noviszád. Érdeklődni ugyanott 2109

Jókarban levő FÜSZER-ÜZLETBERENDEZÉS olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 200

Ház eladó jutányos áron. Piros ucca, az orosz temetőnél, Egner bádognál. Noviszád. 2257

Pékséghez való teljes berendezés szabadkézből eladó. Schenk, Szeve Szevanovicsa 6. Noviszád. 2231

## Állást keres

Jómunkás borbély azonnali belépésre keres. Megkeresés kiadóhivatal továbbít. 230

ELSŐRENDŰ szerb-magyar-német gyorsíró-levéllező, nagy gyakorlattal, abszolút gyors és megbízható munkacér, állást keres. Oralevelezést is vállal. Cim a kiadóban. 2179

## Kereslet

KERESEK lehetőleg autós szakmában jártas intelligens helyi ügynököt. Földvári Béla, Noviszád, Régi buzatér 2177

Diákokat vagy diáklányokat teljes ellátásra, részbeni oktatással elfogadok. Cim a kiadóban. 2225

Kerékpárral rendelkező nős férfi kifutónak felvétetik. — Schwarz Testvérek, Noviszád. 2236

Saját kerékpárral rendelkező kifutót felvesz Schomann és Bauer, Noviszád.

KIFUTÓFIU kerékpárral azonnali felvétetik. — Cim Schmoikánál, Apolló házban. 2234

# Városi Mozi - Szubotica

Szerda - csütörtök - péntek

A filmművészet legszebb alkotása:

# EXTÁZIS

Főszereplő:

**HEDDY KIESLER**

Előadások hétköznap 8'15 és 9 órakor.

# Iskolakönyvek

Horvat-magyar-német nyelvűek, eng. a Proszvetnog szaveta i Ministarstva prosvete által a népiskolák részére. — Vizsontadokna és iskolák részére ingyen küld tankönyvgyűjtemeket

Medjanarodni Novinszki Zavod — Szubotica, Vojnovicsa ucca 7. 17



Uj és használt iskola-könyvek!

Vétel Eladás és Csere!

Iskolások - Rajzeszközök!

## Különléle

### Utazó urak figyelmébe!

Szubotican a „Park Hotel” az utazó urak kedvelt találkozó helye. Olcsó leszállított árak. Tiszta szép szobák. Elsőrendű jó konyha. Garázs. Telefon 70. 1991

## Kiadó

Hentesüzletnek alkalmas üzlethelyiség kiadó. Petlova ul. 30. Daranyi telep, Noviszád. 2235

Szubotican kiadóhivatalunk minden nap reggel 1/2 9-2-ig és délután 4-7-ig tart hivatalos óráka

# Üzleti forgalmát

csak úgy növelheti, ha **hirdet!**

Aki nem hirdet, az vesztes marad a mai harcban! Csak jó hirdetés emelheti üzletét és vállalkozását! Tegyen egy próbát és kellemesen fog meglepődni!

# Hirdetők!

Telefonhívás (21-37) vagy levelezőlap (Reggeli Ujság, Noviszád, Kr. Petra 30) elegendő és még aznap felkeresi Önt egy elsőrangú szakember,

aki tanáccsal és felvilágosításokkal szolgál és néhány adat bemondása után percekben belül szakszerűen megszövegezi a hirdetés szövegét és közli Önnel a legolcsóbb árat.

## BUCURESTI

- 12: Hanglemezek.
- 18:05: Rádiózenekar.
- 21: Ledeanu Raul énekel.
- 21:30: Modern művek két zongorán.
- 22: Kávéházi zene.

## PRAHA:

- 6: Ébresztő, torna és hangverseny.
- 10: Lemezek.
- 12:10: Hanglemezek.
- 15:15: Jazz-zenekar.
- 17:40: Hanglemezek.
- 19:10: Szerelmi kettősök cseh operákból.
- 20:25: Mandolin-négyes.
- 21:40: Klarinét-, kürt- és zongoratrió.
- 22:15: Hanglemezek.

## VARSO:

- 6:30: Egyházi ének, lemezek, közben torna.
- 12: Templomi kürtészó.
- 12:10: Hanglemezek.
- 13:05: Könnyű zene.
- 16: Bécsi zene lemezeken.
- 17:15: Kamarazene.
- 18:15: Dolniezki bkariton éneke.
- 19:15: Kávéházi zene.
- 20:12: A rádiózenekar hangversenye.

## WIEN:

- 12: Hanglemezek.
- 14:40: Művészlemezek.
- 16:40: Aust Edit szoprán énekel.
- 17:35: Hanglemezek.
- 18:55: Strauss: A rózsalovag, zenés vígjáték.

# A BIBOR LÁNG

— Regény —

Irta: G. WELLACE

(6)

XII.

## Jelentkeznek az ismeretlen tettes

A Boritékon ismeretlen irás mutatta a címet és feladóként „Egy jó barát” volt megjelölve. Alice olvasni kezdte a levelet:

„Miss Brown!

Tisztelettel közlöm, hogy a Bibor láng nem veszett el. A gyönyörű kő teljes épségében a szekrényemben fekszik és ha maga is úgy akarja, rövid idő múlva kezecskéjében lehet. Ennek természetesen feltételei vannak. Elsősorban is levelem vétele után keresse fel Boudin alprefektust és anélkül, hogy vele az okot közölné, kérje meg, hogy a nyomozást szüntesse be. Nem félek ugyan attól, hogy a párisi detektívek rájönnek kilétemre és megtalálnak, de higgye el, már unalmas, hogy minden ujság minden kis riportere minden nap az én sarkamba szeretne harapni. Második feltétel az, hogy ön teljesen egyedül elutazik március 18-án Berlinbe és ott marad március 20-ig. Ha követi valaki, ismerős vagy detektív, vagy ha felkeresi a berlini rendőrséget, sőt ha egyáltalában kimozdul lakásából, az Adlonból vagy valakinek ír — már vissza is fordulhat. Ha ellenben becsületesen állja ezt a megállapodást, akkor huszadikán Harzburgba utazik. Ott egy hetet tölt, ez alatt a hét alatt értesítés kap ölem, hogy a Bibor lángot hol veheti át.

Harmadik feltétel az, hogy legkönnyebben hozzon magával készpénzben százezer dollárt.

Kedves Miss Brown, bízzék bennem, nem akarom törbebecsalni, hiszen a Bibor lángot másképpen nem is tudnám értékesíteni.

Üdvözli

Egy jó barát, vagy ha úgy tetszik:  
Ismeretlen tettes.”

Alice Brown szédülten tette le a levelet. Nem tudott határozni. Kihez forduljon tanácsért? Az anyjához, aki még mindig beteg fekszik és akít ez a levél tulságosan felizgatna? Teddy Hunterhez, aki a legkönnyelműbb fickó a világon és aki negyedóra múlva még a néger liftboynak is elmesélné a levél tartalmát? Nem, családjának nem szólhat egyetlen szót sem. De van egy barátja Párisban, akinek elmondhat mindent. Aki férfi, aki mérlegelni tudja a dolgokat. Ez a férfi Sabanier felügyelő.

Egy óra múlva Sabanier felügyelő kis fogadószobájában állt Miss Alice.

— Ne csodálkozzék Sabanier ur — mondotta Alice, — hogy a lakásán keresem fel és nem a hivatalában. Ez a látogatás teljesen magánjellegű és nem a detektívfelügyelőnek, hanem az embernek szól.

— Bódogan állok rendelkezésére Miss Alice. Foglaljon helyet és adja elő, miben lehetek szolgálatára.

Alice Brown leült és átadta a felügyelőnek az ismeretlen tettes levelét.

— Olvassa el ezt a levelet Sabanier ur. A felügyelő végigolvasta a levelet. Füttyöntött.

— Ez aztán meglepetés! — mondotta halkán.

— Engem is meglepett a levél és ezért jöttem önhöz Sabanier ur.

— A gazfickó kétségenkívül nagyon ügyes ember, Miss Alice. Harzburgban márciusban csak annyi ember lakik, hogy ő kényelmesen megállapíthatja, nem követi-e valaki magát. Valószínűen olyan okosan vezet a dolgot, hogy maga sem tudja majd kinek adja a százezer dollárt és kitől kapja a követ.

— Mit csináljak Sabanier ur?

A felügyelő gondolkodott. Fei és alá járt a kis szobában. Azután megállt a lány előtt.

— Keresse fel Miss Alice még ma délután Boudin alprefektust és vonja vissza a feljelentést.

— Visszavonjam?

— Igen. Közölje vele, hogy hamarosan visszautaznak Amerikába és nem akarja, hogy a dologgal tovább foglalkozzanak a lapok. Édesanyja belebetegedett az izgalomba, elég volt, szeretnének már elfelejtkezni erről az egész átkozott ügyről.

— Szót fogadok önnek Sabanier ur.

— Ismeretlen tettes barátunk elfelejtkezett ugyanis arról, hogy mi még két ügyben nyomozunk utána. Két gyilkosság is szerepel számláján.

— Ez igaz!

— Maga tizennyolcadikán Berlinbe utazik és szót fogad maga is, szót fogadunk mi is az Ismeretlen tettesnek. Csakhogy március tizedikén Hamburgba érkezik majd egy beteg angol, mondjuk Mister Thompson. Ez a Mister Thompson a legügyesebb detektívem lesz.

— Pompás megoldás!

— Jól tette, hogy hozzájött Miss Alice! Talán még is világhírességet derítünk erre az ügyre.

— Köszönöm Sabanier ur!

Boudin alprefektusnak majd az állása esett le, amikor Miss Alice Brown közölte vele, hogy a feljelentést visszavonja. És amikor a lány elhagyta szobáját, dühösön csapott az asztalra.

— Az ördögbe is, jó dolguk van ezeknek az amerikaiaknak. Eltűnik egy olyan briliánsuk, amelyiknek értékével majdnem kifizethetnék a francia államadósságot és érzelmi okokból arra kérik a rendőrséget, hogy ne is keresse. Azután vállat vont.

— Nekem mindegy. Ugyis marad itt két nagy kérdés. Ki ölte meg Susyt és ki ölte meg Carter detektívet.

A lapok is megírták, hogy Miss Brown visszavonta a feljelentést.

Teddy Hunter nagyokat nevetett.

— Nagyon helyes! Erdemes is azért a kavicsért mozgósítani az egész rendőrséget!

XIII.

## A Beatriceban minden csendes

Március tizedike körül Alice nyugtalan lett. Közeledett a dátum, amikor teljesítenie kell az ismeretlen tettes rendelkezését. De hogyan mondja meg édesanyjának, hogy elutazik. Ismét Sabanierhez fordult tanácsért. A felügyelő, mint mindig, most is mondott valami okosat.

— Panaszkodják, hogy a veséje fáj. Keresse fel doktor Sabaniert, az öcsémet, aki azt tanácsolja majd, hogy utazzék el néhány hétre Harzburgba. Az ottani forrófürdők igen hasznosak a vesefájdalmakra. Ne en-

gedje, hogy valaki is elkísérje. Berlinen keresztül utazik, ott tölti a két napot és huszadikára Harzburgba érkezik.

— És a százezer dollár?

— Azt kérje kölcsön talán Mister Huntertől.

— Igaz aván. Azt mondom Teddynek, hogy Bajorországban csodálatos régiségeket vásárolhatok. Bolondja a régiségeknek.

— No látja Miss Alice, el lehet intézni mindent. Nekem van ujságom a maga számára.

— És pedig?

— Mister Thompson Londonból, már Harzburgba érkezett.

— Igazán?

Sabanier mosolygott:

— És a Hotel Harzban vett szobát.

Este vacsora után Mrs Brown elbúcsúzott a fiataloktól és a szobájába ment. Alice Teddyhez fordult:

— Teddy, baj van!

— Nos?

— Beteg vagyok.

— Mi bajod?

— A vesém fáj.

— Rossz dolog. Miért nem megy orvoshoz?

— Már voltam.

— Mit mondott?

— Hogy utazzam el Harzburgba.

— Pompás! Veled megyek!

— Nem Teddy, én egyedül utazom.

Anyámmal meg is beszéltem már.

— De miért utaznál egyedül?

— Nyugodtabb vagyok akkor Teddy.

Nekem pihenésre és gyógyulásra van szükségem. Ebben pedig csak akadályoz, ha bárki is van velem.

A fiu a vállát vonogatta:

— Ha úgy gondolod, menj girl.

— Ugy Teddy. És amiért ilyen kedves vagy és belegezve, hogy két-három hétre nélkülözöd társaságom, még egy szívességre is kérlek.

— Csak ki vele!

— Van neked százezer dollárod?

Teddy a lányra bámolt:

— Mennyi?

— Százezer dollár.

— Minek neked ilyen rengeteg pénz?

Csak nem a Harzburgi kura?

— Dehogy.

— Hát akkor?

— Szeretnék Bajorországban egy és mást vásárolni.

— Százezer dollárért?

— Nem tudom. Annyit hallottam arról, hogy a bajoroknak csodálatos régiségeik vannak.

A fiu szeme felcsillant.

— Régiségek?

— Ugy gondoltam, körülnézek Nürnbergben és Münchenben talán vehetek valamit. Anyának nem akarok szólni, megremülne és féltene engem, ha annyi pénzt viszek magammal.

Teddy szomorúan mondotta:

— Pompás gondolat! Csak az a baj, hogy nekem nincs százezer dollárom.

— Nem is tudsz szerezni.

— Mikor utazol?

— Tizenhetedikén.

— Addig sajnos nem szerezhetek.

Alice szomorúan hajtotta le a fejét. Hirtelen ötlete támadt.

(Folytatjuk)